

7. Herran rukous

Opintokokonaisuus Rukous, osa 7/8

Tällä kertaa perehdymme kaikille tuttuun Herran rukoukseen eli Isä meidän –rukoukseen. Pohdimme yhdessä, mitä rukouksen sanat syvimmältään tarkoittavat.

Jäljempänä käytämme evankeliumin mukaista sananmuotoa. Jumalanpalveluksissa käytettävä ja rukouskirjan mukainen Herran rukouksen teksti on tämän osan lopussa.

Miksi kutsumme Isä meidän rukousta Herran rukoukseksi?

Kutsumme rukousta sillä nimellä, koska se on Jeesuksen asettama ja opettama. Jeesus sanoi opetuslapsilleen: ”Rukoillessanne älkää hokeko tyhjää niin kuin pakanat. Teidän Isänne kyllä tietää mitä te tarvitsette, jo ennen kuin olette häneltä pyytäneetkään.” (Matt. 6:7a–8b)

Jeesuksen rukousopetus on luettavissa kahdessa kohtaa Uutta testamenttia: Matt. 6:9–13 ja Luuk. 11:2–4. Sanamuodot näissä teksteissä ovat hieman toisistaan poikkeavat. Muun muassa rukouksen viides pyyntö kuuluu Matteuksen mukaan: ”Ja anna meille velkamme anteeksi, niin kuin mekin annamme anteeksi niille, jotka ovat meille velassa.” Luukkaan mukaan tämä pyyntö kuuluu: ”Anna meille syntimme anteeksi, sillä mekin annamme anteeksi jokaiselle, joka on meille velassa.”

Milloin luemme Herran rukouksen?

Luemme Herran rukouksen päivittäin aamu- ja iltarukouksien yhteydessä sekä ruokarukouksena lounaalla. Herran rukous kuuluu alkurukouksiin, joten se luetaan myös kaikissa jumalanpalveluksissa.

Mitä tarkoittavat rukouksen sanat: ”Isä meidän, joka olet taivaissa!”?

Jumala on meille Isä, yksi Pyhän Kolminaisuuden persoona ja me Kristukseen kastetut olemme puolestaan Jumalan Isän lapsia. Tästä vakuuttaa pyhä evankelista Johannes seuraavasti: ”Katsokaa, kuinka suurta rakkautta Isä on meille osoittanut: me olemme saaneet Jumalan lapsen nimen, ja hänen lapsiaan me myös olemme.” (1. Joh. 3:1) Isänä Jumala ei ole maailmasta eristäytynyt, vaan Hän on meidän Isämme. Persoonapronomini me tarkoittaa koko maailmaa, eli Jumala on läsnä kaikkialla. Jumala ei ole pelkästään tämän maailman tai meidän aurinkokuntamme Jumala, vaan koko maailmankaikkeuden. Se, että Jumala on Isä meidän, saa jumalanpalveluksissa ilmauksensa myös siinä, että maanpäällinen seurakunta on yhteydessä kaikkiin taivaan pyhiin. Se merkitsee myös sitä, ettei kukaan rukoile yksin.

Taivas ei merkitse rukouksessa paikan määrettä. Jumalan oleminen taivaissa tarkoittaa sitä, että Jumala on salattu. Ilmoittaessaan itsensä hän sanoo olevansa se joka Hän on. (2. Moos. 3:14) Jumalan ilmoituksen tarkoituksena on julistaa Jumalan suvereenia ja sellaisena ihmisen ymmärryksen ylittävää olemisen tapaa.

Mitä tarkoittavat rukouksen sanat: ”Pyhitetty olkoon sinun nimesi”?

Jumalan nimen pyhittäminen tarkoittaa yhtäältä sitä, ettei Jumalan nimeä kuulu lausua tarpeettomasti. Tästä varoittaa Jumalan Moosekselle antama toinen käsky seuraavasti: ”Älä käytä väärin Herran, Jumalasi, nimeä, sillä Herra ei jätä rankaisematta sitä, joka käyttää väärin hänen nimeään.” (2.Moos. 20:7) Toisaalta se tarkoittaa sitä, ettei Jumalan nimeen saa tarpeettomasti vanhoa. Jumalan nimi on itsessään pyhä ja tässä rukouksessa sanomme sen ääneen. Jumalan nimen pyhittämisessä on kyse muusta kuin vain Jumalan nimen toistamisesta. Se edellyttää uskomista ja luottamista Jumalaan.

Mitä tarkoittaa pyyntö: ”Tulkoon sinun valtakuntasi”?

Liturgian alussa pappi lausuu: ”Siunattu on Isän ja Pojan Ja Pyhän Hengen valtakunta nyt ja aina ja iankaikkisesta iankaikkiseen.” Tällä viitataan siihen, että Jumalan valtakunta on jo meidän keskuudessamme. Se todentuu juuri liturgiassa, jossa pyydämme Isää lähettämään Pyhän Hengen muuttamaan leivän ja viinin Kristuksen Ruumiiksi ja Vereksi.

Kristus puhui usein Jumalan valtakunnasta ja hän saattoi sen todeksi syntymällä ihmiseksi. Jumalan valtakunta on siis jo meidän keskuudessamme, ja se todentuu erityisesti kun rukoilemme yhdessä. Toisaalta me odotamme Kristuksen toista tulemistä ja ikuista taivasten valtakuntaa. Jumalan valtakunnan saavuttaminen ei ole tietyn kansan tai kristillisen yhteisön etuoikeus, vaan kutsu on ulotettu kaikkialle: ”Minä sanon teille, niin idästä kuin lännestä tulee monia, jotka taivasten valtakunnassa käyvät aterialle yhdessä Abrahamin, Iisakin ja Jaakobin kanssa.” (Matt. 8:11)

Mitä tarkoittaa: ”Tapahtukoon sinun tahtosi myös maan päällä niin kuin taivaassa”?

Ihmisten päämääränä on toimia Jumalan tahdon mukaan. Kristus tuli ihmiseksi osoittaakseen meille, mitä tarkoittaa Jumalan tahdon mukaan eläminen. Tämän Kristus toteaa jo Hänen kastamisestaan epäröineelle Edelläkävijä Johannekselle: ”Älä nyt vastustele. Näin meidän on tehtävä, jotta täyttaisimme Jumalan vanhurskaan tahdon.” (Matt. 3:15) Jumalan tahdon toteutumisessa me emme ole sivustaseuraajia, vaan jokainen meistä osallistuu Jumalan tahdon toteuttamiseen. Käytämme siitä synergia –nimitystä, mikä tarkoittaa Jumalan ja ihmisen yhteistyötä. Kun haluamme teoillamme toteuttaa Jumalan tahtoa, niin Hän auttaa meitä siinä.

Emmekä me pyydä Jumalan tahdon toteutumista maan päällä ja taivaassa, vaan että Jumalan tahto toteutuisi täällä maan päällä juuri samalla tavoin kuin se toteutuu taivasten valtakunnassa. Tämä rukouksen kohta nivoutuu yhteen edellisen kohdan kanssa, jossa rukoilemme Jumalan valtakunnan tulemistä. Jumalan valtakunta tulee näkyväksi siellä, missä Jumalan tahtoa noudatetaan.

Mitä tarkoittaa pyyntö: ”Anna meille tänä päivänä jokapäiväinen leipämme”?

Ihminen tarvitsee elääkseen ravintoa ja tässä pyydämme Jumalaa antamaan elämälle välttämätöntä leipää. Emme siis pyydä mitään ylimääräistä, vaan vain ja ainoastaan jokaiselle päi-

vällemme tarpeellista ravintoa.

Kristus on verrannut itseään leipään: "Minä olen elämän leipä. Joka tulee minun luokseni, ei koskaan ole nälissään, ja joka uskoo minuun, ei enää koskaan ole janoissaan." (Joh. 6:35) Rukoilemme tässä siis myös osallisuutta Kristuksesta. Pyydämme, että meillä olisi voimia seurata Kristusta ja uskoa Häneen. Kristus sanoo, että meidän ihmisten pitää tulla Hänen luokseen. Kristuksen luokse tuleminen tapahtuu täydellisimmin liturgiassa ja Herran Pyhässä Ehtoollisessa.

Mitä tarkoittaa pyyntö: "Ja anna meille velkamme anteeksi, niin kuin mekin annamme anteeksi niille, jotka ovat meille velassa"?

Tämä rukouksen kohta ei ole pelkkä anomus, vaan siihen sisältyy myös ehto. Me pyydämme Jumalalta armahtavaisuutta, mutta lupaamme myös olla armahtavaisia lähimmäisillemme. Kaikki ihmiset ovat lähimmäisiämme, kuten vertaus Laupiaasta samarialaisesta opettaa. Sen vuoksi armeliaisuutemme ei saa olla valikoivaa. Kristus opetti, että "– – kaiken, minkä te olette tehneet yhdelle näistä vähäisimmistä veljistäni, sen te olette tehneet minulle." (Matt. 25:40) Tekemisemme ja myös tekemättä jättämiset suhteessa toisiin ihmisiin vaikuttavat siis myös meidän suhteeseemme Jumalaan. Ristiriidat ihmisten välillä, vihanpito, katkeruus ja kauna ovat asioita, jotka sotivat Kristuksen opetusta vastaan.

Mitä tarkoittaa pyyntö: "Äläkä anna meidän joutua kiusaukseen, vaan päästä meidät pahasta"?

Pyhä apostoli Jaakob opettaa kiusauksista seuraavasti: "Älköön kukaan kiusauksiin joututuaan ajatelko, että kiusaus tulee Jumalalta. Jumala ei ole pahan kiusattavissa, eikä hän itse kiusaa ketään. Jokaista kiusaa hänen oma himonsa; se häntä vetää ja houkuttelee." (Jaak. 1:13-14)

Kiusaukset, paha ja vastoinkäymiset eivät tunnu kenestäkään hyviltä, silloin kun ne kohtaamme. Ajan oloon saatamme kuitenkin nähdä ja ymmärtää, miten tarpeellisia ne olivat hengellisen kasvumme kannalta. Herran rukouksessa pyydämme Jumalan apua, ettemme joutuisi sielunvihollisen kiusaamaksi ja kun kohtaamme kiusauksia, niin jaksaisimme selvitä niistä menettämättä toivoa. Kun pyydämme Jumalaa päästämään meidät pahasta, niin siihen sisältyy luonnollisesti ajatus, että itse pyrkisimme noudattamaan kaikkea sitä mikä varjelee meitä pahasta. Ihminen ei Jumalan edessä ole tahdoton, vaan käyttää koko ajan Jumalan hänelle antamaa vapaata tahtoa.

Marraskuu 2016

+

Isä meidän, joka olet taivaissa. | Pyhitetty olkoon sinun nimesi. | Tulkoon sinun valtakuntaasi. | Tapahtukoon sinun tahtosi myös maan päällä niin kuin taivaassa. | Anna meille tänä päivänä jokapäiväinen leipämme. | Ja anna meille anteeksi velkamme, | niin kuin mekin annamme anteeksi velallisillemme. | Äläkä saata meitä kiusaukseen, | vaan päästä meidät pahasta.